

PREMIERE

PREMIILE

Biroului secției de critică
A. T. M. pe anul 1978

Premiul pentru cel mai bun spectacol:

- reprezentației **Generoasa funație** de Antonio Buero Vallejo, a Teatrului Național din București.
- reprezentației **Uciderea lui Grigore-Găica Voda** de Samuil Vulcan, a Teatrului de Stat din Oradea.

Premii de regie:

- regizorului **Gheorghe Harag** pentru realizarea spectacolelor: **A murit Tarexin** de Sunovo-Kobilin, la Teatrul Național din Tg. Mureș, și **Ca-n și Abel de Sütő Anarás**, la Teatrul Maghiar de Stat din Cluj-Napoca.
- regizorului **Nicoșie Scarlat** pentru spectacolele: **Somnoroasa aventură** de Teodor Mazilu, la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț, și **Rugăciune penun un disc-jockey**, de Dumitru Radu Popescu, la Teatrul de Stat din Galați.
- regizorului **Aurel Manea** pentru realizarea spectacolului **Arden din Kent** (autor necunoscut), la Teatrul de Stat din Ploiești.

Premiul de scenografie:

- **Dan Jitanu**, pentru scenografia spectacolelor: **Astăzi seară se improvizează** de Luigi Pirandello, la Teatrul de Stat din Oradea, **A murit Tarexin** de Sunovo-Kobilin și **Tango** de Mrozek, la Teatrul Național din Iași.

Premiul de interpretare feminină:

- **Valeria Secu**, pentru creația deosebită a personajului **Ersilia** din piesa **Să imbrăcăm pe cei goi** de Luigi Pirandello, la Teatrul Mic, și
- **Elena Albu**, pentru rolul **Alice** din piesa **Arden din Kent**, la Teatrul de Stat din Ploiești.

Premiul de interpretare masculină:

- **George Constantin**, pentru creația deosebită a personajului **Timon** în spectacolul **Timon din Atena** de W. Shakespeare, la Teatrul Nottara.

- **Horățiu Mălăele**, pentru rolurile: **Poetul**, **Dufausset**, **Maiorul** din spectacolele: **Timon din Atena**, **Mița-n sac** de Georges Feydeau și **Familia Tót** de Orkeny István, la Teatrul Nottara.

Premiul pentru critică teatrală:

- **Valentin Silvestru**, istoric și critic de teatru, pentru valoroasa activitate publicistică și de cercetare științifică consacrată afirmării teatrului românesc contemporan.

Horățiu Mălăele (Premiul criticii pentru rolurile jucate în anul 1978 pe scena Teatrului „Nottara”). Desen de N. Anestin

Fedra de Racine, unul din spectacolele remarcabile ale Teatrului Național din Tg. Mureș, realizat de regizorul Dan Micu. În fotografie, Mihai Gingulescu (Tezeu) și Adrian Mazarache

„Mița-n sac“

RELATIA comedie-scenă, în Capitală, o relație fluentă, necesară și firească (ideal în realitatea concretă se arată ceva mai întortocheată. Comediilor, mai ales satirice, scrise de dramaturgi români, li se instituie, de către teatrele bucureștene, un regim de intransigență. Insurmontabil, producând o masivă declarație de premiere ale unor comediografi notorii în provincie și, totodată, o sărăcie pe ansamblul vieții artistice din marele nostru oraș. În același timp, sînt înfiate prea lesne însăși ale unor necunoscuți, ori sînt scoase de la naftalina literaturii străine încercările conștiințioase de tinerete ale unor vodevilisti.

Efortul lui Dan Micu de-a se apropia de comediograful **Mița-n sac** de Feydeau într-o formulă adăpostind toate tipurile de gag, a izbutit doar parțial. În **Răceala**, printr-o distribuție paradoxală, prin exploatarea echivocului replicilor, a umorului lui Sorrescu, a grotescului, a atmosferei, prin virtuozitate în ecleraj, regizorul a reușit să stîrnească admirația noastră. De asemenea, **Turandot** și **Lăpusneanu** rămîn, în amintire, ca două spectacole de referință. Spectacolul de la Teatrul „Nottara” are unele însușiri care, în actuala criză de comedie, sînt benefice și binevenite: inventivitate în compoziția scenică, siguranță profesională, mestegug în a căuta și chiar stîrni risul. Dar calibrul umorului e redus, miza comică (nu numai a piesei) e sărăcă. Se produc și unele caraghiozități de marketing teatral rudimentar. În genere se observă o lipsă de ambiție artistică și intelectuală. Ne facem o datorie din a-i aminti lui Dan Micu că publicul și teatrul au încredere în puterea lui de creație, încredere care-l obligă.

Actorii au făcut ce li s-a cerut și ce le-a oferit textul. Nu se poate reține vreo reușită sau vreun eșec special. Apariția cea mai veselă, mai coerentă și mai clară e a lui Horățiu Mălăele. Se mai rețin efortul de compoziție al Margă Barbu și cite o fandare spirituală a Ioanei Manolescu, ori vreun efect comic (rar) al lui Victor Strengaru. Li se poate desigur reproșa tuturor tempo-ul lent în care se desfășoară picașta și nu prea atrăgătoare povestioară a lui Feydeau. Mai ales că este vorba de o parte dintre cei mai buni profesioniști ai Teatrului „Nottara”. În viziunea lui Dan Micu, parada de costume năstrușnice ale Lidiei Radian, ca și decorul lui Sică Rusculescu au rămas fără sens.

„Pluralul englezesc“

L A TEATRUL MIC se joacă **Pluralul englezesc**. Piesa începe promițător, continuă nesigur dar destul de zglobiu și se stinge blind, împăcată cu ea însăși. Umorul lui Alan Ayckbourn are cîteva calități: oarecare satiră socială, moravuri abil expuse, cîteva poante izbutite, sarcasm chiar, o tipologie vădind simț de observație. Dar felul în care sînt asamblate aceste, să le spunem, componente ale unei bune comedii, este expozitiv, transformînd lucrarea într-un fel de dizertație vag sociologică, cu prea puțin caracter dramatic, fără conflict proeminent și deznodămînt, și într-o cursivitate precară. Finalul, cel puțin acela propus de regizoarea Sanda Manu — care și-a făcut corect și cu optimism datoria — apare abrupt și inaccesibil înțelegerii. Așa încît, deși destul de amuzant, chiar incitant de primele secvențe, ne desprindem de **Plural...** cu oarecare perplexitate.

Însă trebuie pomenită scenografia excelentă (Virgil Luscov) și costumele inteligente și atrăgătoare (Teodora Dinulescu). Și trebuie mai ales vorbit de actorii fermecători, talentați, ai acestui spectacol. În

ordinea distribuției au reușit să joace cu har: Tatiana Iekel — o gospodină pedantă de cartier împinsă, odată cu dulcea-i nevinovăție și stupiditate, spre virful scării sociale; Mitică Popescu — un negusor mărunț visînd parvenirea și obraznicindu-se serios cînd, în sfîrșit o realizează; Rodica Tapalagă — o lady complezentă îmbăiată în alcool și spleen; Vistrian Roman — un individ frumos, inteligent, mostenitorul rasat al unei bănci falimentare, obsedat să păstreze aparențele; Magda Popovici — o versatilă, drăgălașă ființă fără aderențe, alunecînd din tentative de sinucidere ridicole și abulie în brutalitate de cămătar; Dan Condurache — o revelație actoricească, în rolul unui arhitect boem, amoral, interesat, inconstent, eșuînd sub papucul nevestei.

Ei, interpreții, și interioarele lor, ei, actorii, și costumele lor adecvate vor duce probabil acest spectacol spre o lungă carieră. Și, adăugăm, este limpede că unele neîmpliniri, fie superficiale, fie vizibile, fac și mai evidentă, mai actuală nevoia de comedie. Bună.

Radu Anton Roman

„Menajeria de sticlă“

ÎN tîlmăcirea Andei Boldur (autoare și a versiunii ce se joacă la Cluj-Napoca), această bijuterie dramatică revine pe scena Teatrului „Bulandra” după aproape două decenii de la premiera ei românească absolută (și numai la o lună după o recentă premieră clujeană). În viziunea regizorului bine gândită a lui Ioan Taub și spațiul scenografic amenajat cu robustă imaginație de Mihai Mădescu. Spectacolul este construit cu respectul detaliilor de viață, bazat pe firescul relațiilor și al adevărului

psihologic, dînd prilejul interpreților să-și desfășoare o gamă largă de mijloace, chiar dacă uneori cu lungimi și pauze de „atmosferă”, insuficient încărcate de sens. În chip fericit a fost însă completată de către regizor și scenograf o carentă a teatrului lui Tennessee Williams, și anume legătura între frămîntările interioare ale personajelor și mediul social și istoric, prin proiectarea întimplărilor amarcice din familia Wingfield pe un fundal rece, metalic, cenușiu, de ziduri înalte și ferestre mute ce nu se deschid niciodată, peste dantelăria înghețată și geometrică a scîrilor de incendiu, substitutul american al intrărilor doșnice, de serviciu, din orasul european.

Scoaterea acțiunii din cadrul strîmt al unei încăperi oarecare a dat rezonanțe sociale dramei de familie din piesa lui Tennessee Williams, cauzele singurătății și ale ratării eroilor fiind și în ei înșiși, în lipsa lor de voință, în necunoașterea realității, dar și în această realitate care nu-i vrea și nu-i acceptă, care-i condamnă inexorabil la izolare, în această lume unde nu se deschide nici o fereastră, unde nimeni nu vorbește cu Laura, iar Amandei Wingfield i se închide telefonul. Amanda Wingfield, admirabil interpretată de Ileana Predescu, femeia plecată dintr-un Sud însoțit și romantizat, pentru a veni într-un oraș străin și dușmănos, luptîndu-se cu mizeria și greutățile singurii, părăsită de bărbatul ei, pentru a crește doi copii, incapabilă să răzbată în viață dar refuzînd să accepte falimentul, refugiindu-se în permanență în iluzii și vise, a devenit sub ochii noștri o victimă a acestei lumi nedrepte. Demonstrînd o mare capacitate de metamorfozare, Ileana Predescu a fost rînd pe rînd absurd autoritară sau ridicol sentimentală ca mamă, exuberantă în refugiu ei caricatural, exagerat de energică în luarea hotărîrilor dar demnă în durere. Experiența teatrului „furișilor” englezi pare a-si fi pus pecetea pe chipul lui Tom realizat de Dan Nuțu. A alternat și el, la fel ca Ileana Predescu, cu maturitate artistică, mijloace diverse, de la ironia detasată și luciditatea critică la izbucnirile bruște și împotrivițiile violente. Mai conștient decît mama lui de nereușită, nu se poate împiedica să nu-și caute și el salvarea dacă nu în vise, cel puțin în călătorii de pe mare. Cu disponibilitate psihică și fizică, Dan Nuțu îmbogățește momentele cu zeci de detalii, lăsîndu-se însă uneori furat și de fantezia lui prea bogată (mă refer la scena beției unde adaugă și elemente de „efect”). Bine și original descifrat din punct de vedere regizoral și actoricesc este Jim, creat de Virgil Ogășanu. Actorul a evidențiat cu finețe și subtilitate superficialitatea dar și loialitatea acestui tînar, care dă, fără să vrea, o nouă și puternică lovitură familiei Wingfield, îndoșești Laurei. Refugiul lui într-un trecut cu succese, la fel cu încăpătînată lui credință în viitor sînt mai puțin dramatice decît ale Amandei, dar determinate de condiții asemănătoare.

Există însă în spectacol și o incertitudine regizorală cu privire la linia și sensurile personajului Laura, fata care nu are puterea să lupte deloc, evadînd chiar de la început în universul bibelourilor de sticlă. Această incertitudine este mai puțin vizibilă la Violeta Andrei (care a marcat, cu inteligență, nevoia disperată de fericire a eroinei și capacitatea de a trăi cu adevărat atunci cînd crede că a împlinit iubirea). e mai accentuată însă la Valeria Ogășanu care a jucat uniform toate momentele piesei.

Ileana Berlogea

Radio
TeleviziuneDouă
emisiuni
t. v.

■ Simbătă seara, una dintre cele mai plăticioase emisiuni de divertisment t.v., **Intîlnire cu satira și umorul**, asupra căreia și-a îndreptat o ascuțită săgeată ironică pînă și un cuplet din programul de revelație (și profităm de această paranteză pentru a reaminti un lucru ce ne-a acoperit, atunci, sufletul de mîhnire: aiături de **Intîlnire**, cam pe același ton și cam cu aceleași argumente era satirizată — pe nedrept, însă, — o excelentă rubrică t.v., serioasă, utilă și de mare eficiență în educarea și informarea publicului, și anume **Mai aveți o întrebare?**, realizată de obicei de Andrei Bacalu). a fost înlocuită prin **De la o glumă la alta**, micro-recital al actriței Carmen Stănescu, secundată de cîteva invitații chemați în studio. „Formula”, viabilă, experimentată cu destul succes și cu alte prilejuri, atestă forța unei emisiuni „de autor”, in-

terpretul principal fiind, în același timp, și gazdă și prezentator și, nu de puține ori, element de decizie în configurarea sumarului. Avem, astfel, ocazia să ne reîntîlmim cu prea iubitele noastre vedete, să le cunoaștem, poate, mai bine ceva din fața lor mereu ascunsă de perdeaua strălucitoare a rolurilor, să le cîntărim opțiunile și gustul, căci invitații sînt aduși în fața aparatului de filmat, deci și în fața ochilor noștri (invitații, textele, melodii) și după simpatii umane dar și după afinități spirituale. Un cuvînt despre aceștia: invitații sînt, de cele mai multe ori, actori, dar pot fi și cîntăreți (o revenire a muzicii ușoare în structura acestei emisiuni ar fi binevenită și Carmen Stănescu a deschis această perspectivă), reprezentanți ai altor domenii artistice (cu ocolirea tentației de răminere la suprafață pe

care orice caleidoscop o aduce cu sine). Totul este ca ansamblul să manifeste coerență și stil, să vorbească direct, fără prea multe ocoliri dar și ocolind banalitatea inimii noastre atît de dornică a respira aerul proaspăt, degajat al glumei. Totul este ca simbetale seară să nu mai semene simptomatice între ele și, incredințate unor adevărate talente, ele se vor distinge fiecare prin ceva și vor rămîne, ca atare, în memoria noastră. Carmen Stănescu ne-a reconfirmat virtuțile spectacolului total, în care textul, mișcarea, cîntecul sînt, chiar ele, vedeta numărului 1 și, bucurîndu-ne de această performanță, ne-am amintit, cu nostalgie, de mai vechile apariții ale „echipei” Anda Călugăreanu-Florian Pittiș-Dan Tufaru, ale Stelei Popescu, Corinei Chiriac, ale altor ați interpreți pe care i-am dorit cit mai des oaspeți ai reuniunilor de simbătă seară, măcar o dată la două săptămîni, căci un asemenea spectacol cere timp, muncă și răbdare. Ascultînd splendidul text din Caragiale, ne-am gîndit cum ar fi fost el, oare, „Jucat” de Marin Moraru și, iată, ferindu-ne (atît cit e posibil) de capcanile subiectivismului am și numit un nou protagonist pentru o viitoare emisiune **De la o glumă la alta**.